

Regeringens proposition

2001/02:138

Utökad resegaranti för konsumenter

Prop.
2001/02:138

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2002

Göran Persson

Britta Lejon
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i resegarantilagen (1972:204).

Enligt förslaget skall konsumenternas skydd stärkas genom att lagens tillämpningsområde utvidgas *dels* till att omfatta resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar väsentlig likhet med en paketresa, *dels* s.k. utbytesverksamhet för skolungdom. Det föreslås också att en resenär i vissa fall skall ha rätt till ersättning ur resegarantin när han eller hon har avbeställt en resa.

Vidare föreslås att minimibeloppen för arrangörers och återförsäljares garantier tas bort. Förslaget innehåller också en ändring av lagens överklagandebestämmelser. Ändringen innebär att Kammarkollegiets beslut i ärenden om ställande av säkerhet skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och inte, som i dag, hos regeringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204).....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	8
4	Allmänna utgångspunkter	8
5	Resegarantinämndens roll och uppgifter	9
6	Garantisystemet	11
7	Registrering.....	12
8	Resegarantilagens tillämpningsområde	13
9	Minimibeloppen.....	17
10	Ersättning vid resenärens avbeställning.....	18
11	Gränsdragning mellan arrangör och återförsäljare av paketresa	19
12	Resegarantilagens tillämpningsområde i rummet.....	20
13	Överklagandebestämmelser	21
14	Ekonomiska konsekvenser.....	22
15	Ikraftträdande m.m.....	22
16	Författningskommentar.....	23
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Ett nytt resegarantisystem (SOU 1999:140).....	26
Bilaga 2	Utredningens lagförslag.....	31
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	38
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	39
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	42
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002.....	44

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:138

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204).

2 Förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204)

Prop. 2001/02:138

Häri genom föreskrivs i fråga om resegarantilagen (1972:204)¹ dels att 1, 4, 4 a, 6, 14 och 15 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall, innan han marknadsför en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet. Säkerheten skall motsvara arrangörens eller återförsäljarens åtagande mot resenärerna för dels paketresor, dels andra resor som sker tillsammans med en paketresa.

Föreslagen lydelse

1 §

Den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall, innan han marknadsför en paketresa eller transport som sker tillsammans med en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet.

Skyldigheten att ställa säkerhet gäller även den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför

1. resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar väsentlig likhet med en paketresa,

2. resor som består av transporter och utbildningsvistelser med inkvartering i form av boende i en värdfamilj, även om inkvarteringen är kostnadsfri.

1 a §

För andra resor än paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast om resan är avsedd att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål.

¹ Lagen omtryckt 1996:354.

4 §

Säkerhet skall gälla det belopp, som Kammarkollegiet med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bestämmer.

Beloppet skall uppgå till minst 200 000 kronor för arrangörer. Samma belopp skall gälla för återförsäljare av utom riket anordnade paketresor. För återförsäljare av inom riket anordnade paketresor skall beloppet vara minst 50 000 kr. Om det finns särskilda skäl, får kollegiet fastställa säkerheten till ett lägre belopp eller helt efterge kravet på säkerhet.

Säkerhet skall gälla det belopp, som Kammarkollegiet med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bestämmer. Om det finns särskilda skäl får kollegiet efterge kravet på säkerhet.

4 a §

Om en arrangör eller en återförsäljare inte ställer säkerhet enligt denna lag, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Om den som är skyldig att ställa säkerhet enligt denna lag underlåter att göra det, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

6 §

Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som omfattas av garanti enligt denna lag och som blir inställd eller av annan anledning inte blir av. I fråga om resor som har påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärers uppehälle under resan, deras återresa och skälig ersättning till dem för värdet av de förmåner de gått miste om genom att resan avkortats.

Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som omfattas av garanti enligt denna lag och som blir inställd eller av annan anledning inte blir av. *Om det finns synnerliga skäl skall detta gälla även om resenären har avbeställt en sådan resa kort tid innan den skulle ha påbörjats.* I fråga om resor som har påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärers uppehälle under resan, deras återresa och skälig ersättning till dem för värdet av de förmåner de gått miste om genom att resan avkortats.

Ersättning får betalas ut till den återresa åt en resenär.

Om en arrangör eller en återförsäljare som ställt säkerhet har försatts i konkurs eller måste antas vara på obestånd, får säkerheten tas i anspråk även för

Om den som har ställt säkerhet har försatts i konkurs eller måste antas vara på obestånd, får säkerheten tas i anspråk även för att betala nödvändiga kostnader

att betala nödvändiga kostnader för dels biträde åt deltagare i resor som avbrutits, dels utredning i ärenden om ianspråktagande av säkerheten.

Pengar som betalats ut får återkrävas från resenären endast om denne genom otillbörligt handlande orsakat en kostnad som medlen tagits i anspråk för.

14 §

Till böter eller fängelse i högst ett år skall den dömas som uppsåtligen *1. organiserar en paketresa utan att, innan han marknadsför resan, ha ställt säkerhet som krävs enligt denna lag eller*

2. säljer eller marknadsför en paketresa, som organiseras av någon annan såsom arrangör, utan att ha ställt sådan säkerhet.

Till böter skall den dömas som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. lämnar oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som ålagts honom med stöd av 5 § eller

2. underlåter att fullgöra sådan uppgiftsskyldighet.

För en gärning som avses i första stycket skall inte någon dömas till ansvar i den utsträckning gärningen omfattas av ett vitesföreläggande enligt 4 a §. För en gärning som avses i andra stycket 1 skall inte någon dömas till ansvar, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Inte heller skall någon dömas till ansvar för en gärning som avses i andra stycket 2 i den utsträckning gärningen omfattas av ett vitesföreläggande enligt 5 §.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av Kammarkollegiet.

15 §

Kammarkollegiets beslut enligt 4 a § eller 5 § får inte överklagas. Andra beslut av kollegiet enligt denna lag får överklagas hos *regeringen.*

Kammarkollegiets beslut enligt 4 a § eller 5 § får inte överklagas. Andra beslut av kollegiet enligt denna lag får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Kammarkollegiet får förordna att ett beslut om säkerhet skall gälla omedelbart.

Resegarantinämndens beslut får inte överklagas.

Har en säkerhet tagits i anspråk för betalning som bort utgå ur en annan säkerhet, får Resegarantinämnden ta upp ärendet till ny prövning.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som meddelats före ikraftträdandet. Prop. 2001/02:138

Regeringen beslutade den 17 september 1998 att en särskild utredare skulle tillkallas för att utvärdera resegarantissystemet och analysera om systemet bör ändras och, om så är fallet, lämna förslag till ny lagstiftning på området (dir. 1998:78). Till utredare utsågs numera generaldirektören Karin Lindell. Utredningen antog namnet Resegarantilagsutredningen. Utredningen lämnade sitt betänkande Ett nytt resegarantisystem den 21 december 1999 (SOU 1999:140). En sammanfattning av utredningens förslag finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har varit föremål för remissbehandling. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Ju2001/68).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 14 februari 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets förslag. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådets synpunkter kommenteras i avsnitt 8 och 16 (författningskommentaren till 1 och 6 §§). I övrigt har vissa i huvudsak redaktionella ändringar gjorts i lagförslaget.

4 Allmänna utgångspunkter

Resegarantilagen (1972:204) trädde i kraft den 1 juli 1972 då den ersatte lagen (1967:203) om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet. Resegarantilagen har därefter ändrats vid sex tillfällen, bl.a. den 1 juli 1993 (se prop. 1992/93:95, bet. 1992/93:LU21, rskr. 1992/93:129) då lagen anpassades till artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (paketresedirektivet). Paketresedirektivet syftar till att samordna medlemsstaternas lagstiftning om paketresor och artikel 7 innehåller bestämmelser om skyldigheten att ställa resegaranti för paketresor. Direktivet är i huvudsak genomfört genom lagen (1992:1672) om paketresor (paketreselagen). Den senaste lagändringen i resegarantilagen ägde rum den 1 juni 1996 (se prop. 1995/96:182, bet. 1995/96:LU25, rskr. 1995/96:235). Lagändringen innebar bl.a. en utvidgning av lagens tillämpningsområde och en förbättring av Kammarkollegiets möjligheter till tillsyn av lagens efterlevnad.

Under senare år har ett par större konkurser inträffat inom resebranschen, vilket har aktualiserat frågan om en förnyad översyn av resegarantisystemet. Hösten 1997 försattes researrangören Express Resor Tursem AB (Expressresor) i konkurs. Detta är den hittills största arrangör i Sverige som tvingats avbryta sin verksamhet. Med anledning av Expressresors konkurs ställdes Resegarantinämnden inför en besvärlig uppgift, som kom att kräva omfattande arbetsinsatser av nämndens ledamöter och kansli. Nämnden fick bl.a. ombesörja hemtransporten av

över 5 000 resenärer från olika resmål i utlandet. Omfattningen och följderna av konkursen aktualiserar frågan om Resegarantinämndens roll och uppgifter.

Vidare kvarstår viss kritik mot resegarantisystemets konstruktion, bl.a. avseende formerna för att ställa säkerhet. Detta föranleder en förnyad analys av systemets konstruktion och funktion.

Det har vidare uppkommit vissa frågor som ger anledning till en genomlysning av lagens tillämpningsområde och en bedömning av behovet av att utvidga det nuvarande resegarantiskyddet till att omfatta separata resetjänster och s.k. utbytesverksamhet för skolungdom.

Förutom dessa frågor har det visat sig att det finns behov av att närmare analysera vissa andra områden som bl.a. rätten till ersättning ur resegarantin vid resenärers avbokningar, resegarantilagens territoriella tillämpningsområde, lagens överklagandebestämmelser samt frågan om gränsdragningen mellan arrangörer och återförsäljare av paketresor.

5 Resegarantinämndens roll och uppgifter

Regeringens bedömning: Någon förändring av Resegarantinämndens roll och uppgifter bör inte genomföras. Till följd härav finns det inte heller skäl att begränsa resegarantilagens tillämpningsområde till enbart insolvenssituationer.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att frågor om ianspråktagande av resegarantin skall prövas av en särskild förordnad god man eller av den som utses till förvaltare i konkursen. Ett sådant beslut skall enligt utredningens förslag kunna överklagas hos Resegarantinämnden (se betänkandet s. 147–154 och 181–189). Utredningen har vidare föreslagit att det till skillnad från gällande reglering skall finnas rätt till ersättning ur resegaranti enbart i insolvenssituationer (se betänkandet s. 120–121).

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran. Merparten av de remissinstanser som yttrat sig särskilt i frågan om att förändra resegarantinämndens roll avstyrker emellertid förslaget. *Länsrätten i Stockholms län* menar att den myndighetsutövning som det är frågan om inte bör anförtros en god man eller konkursförvaltare och att förslaget synes leda till onödig byråkrati. *Domstolsverket* ifrågasätter om tillräckliga skäl föreligger för att reformera ordningen på det sätt som föreslås i utredningen. *Riksskatteverket* och *Kronofogdemyndigheten i Stockholm* anser att förslaget innebär en risk för att konkursförvaltaren inte hinner koncentrera sig på avvecklingen av konkursen och att förslagets kostnadsaspekter inte är tillräckligt belysta.

Skälen för regeringens bedömning: Ärenden om ianspråktagande av säkerhet prövas enligt 9 § resegarantilagen av Resegarantinämnden. Nämnden är en fristående myndighet som i organisatoriskt hänseende tillhör Kammarkollegiet. Den är sammansatt av ledamöter som kan anses företräda konsument- respektive företagarintressen. Ordföranden och dennes ersättare skall vara eller ha varit ordinarie domare.

Expressresor upphörde i oktober 1997 med sin verksamhet som researrangör och flygbolag. Samtidigt upphörde ett antal systerbolag till Expressresor i flera andra länder med sin verksamhet. Trycket på marknaden för upphandling av flygtransporter blev därför mycket stort och de olika ländernas myndigheter konkurrerade med varandra om ledig flygkapacitet. Vid det aktuella tillfället hade bolaget ca 5 400 svenska resenärer ute på resmålen och hade ställt resegaranti med ett belopp som uppgick 54 miljoner kronor. Resegarantinämnden insåg tidigt att det skulle innebära stora problem att ta hem ett så stort antal resenärer och därför anlätades en advokat med tidigare erfarenhet av flygmarknaden för att sköta upphandlingen av hemtransporterna. Extrapersonal från Kammarkollegiet ställdes vidare till nämndens förfogande. Det anställdes dessutom fyra extra handläggare för att bereda ersättningsanspråk från resenärerna. Det tog en vecka innan samtliga resenärer, som var strandsatta främst i Grekland och Turkiet, hade kommit hem. Huvuddelen av resenärerna erhöll ersättning ur den ställda säkerheten under juni och juli 1998.

Expressresors konkurs innebar att Resegarantinämnden ställdes inför en mycket svår uppgift, som kom att kräva betydande arbetsinsatser av nämndens ledamöter och kansli. Utredningen har bl.a. mot bakgrund av erfarenheterna av konkursen föreslagit att en god man eller i vissa fall en konkursförvaltare skall ta över nämndens roll att besluta om ianspråktagande av ställd säkerhet. Enligt utredningens förslag skall den gode mannen hämtas från den krets av affärsjurister som regelmässigt förordnas till konkursförvaltare. Utredningen menar att det från såväl administrativ synpunkt som konsumentskyddssynpunkt framstår som mest ändamålsenligt att förena uppdraget som konkursförvaltare med uppdraget att tillgodose resenärernas anspråk enligt resegarantilagstiftningen.

Resegarantinämndens roll och uppgifter har varit oförändrad sedan resegarantilagens tillkomst och under denna tid har nämnden förvärvat lång erfarenhet av ärendehantering samtidigt som en väl fungerande praxis har utvecklats på området. Det har inte framkommit någon kritik mot nämndens hantering av resegarantifrågor annat än i extraordinära fall då stora researrangörer i charterflygbranschen, som exempelvis Expressresor, inte längre kunnat fullgöra sina åligganden gentemot resenärerna. En konkurs av Expressresors omfattning skulle innebära mycket stora påfrestningar även för en god man eller konkursförvaltare om en sådan övertog Resegarantinämndens uppgifter. Det kan ifrågasättas om en sådan person och den organisation som står till dennes förfogande skulle ha bättre förutsättningar än Resegarantinämnden att fullgöra uppgiften i extraordinära fall. Utredningens förslag kan vidare, som framhållits av *Länsrätten i Stockholms län* och *Domstolsverket*, leda till onödig tidsutdräkt i situationer som präglas av brådska med att bl.a. ombesörja att strandsatta resenärer tas hem från resmålen.

Det är enligt regeringens bedömning inte tillräckligt klarlagt att den av utredningen föreslagna förändringen av ett system som fungerat väl under lång tid kommer att leda till en effektivare handläggning och förbättringar för resenärerna. Regeringen anser därför att det inte skall genomföras någon förändring av Resegarantinämndens roll och uppgifter

Utredningens förslag i nu aktuellt avseende är för sitt genomförande beroende av att även förslaget om att begränsa resegarantilagens tillämpningsområde till enbart obeståndssituationer genomförs. Eftersom regeringen inte föreslår att en god man eller konkursförvaltare skall ta över Resegarantinämndens roll och uppgifter, behöver inte heller lagens tillämpningsområde begränsas. Det har inte heller i övrigt framkommit något skäl för att införa den föreslagna begränsningen av lagens tillämpningsområde.

6 Garantisystemet

Regeringens bedömning: Den nuvarande ordningen med bank- eller försäkringsgaranti bör även fortsättningsvis vara huvudalternativet i resegarantisystemet.

Utredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning (se betänkandet s. 131–134).

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna har godtagit utredningens bedömning eller lämnat den utan erinran. *Statskontoret* anför att en försäkringslösning i första hand bör eftersträvas och menar att utredningen inte i tillräcklig omfattning analyserat konsekvenserna av en sådan lösning. *Svenska resebyråföreningen* (SRF) anser att det nuvarande systemet med bank- eller försäkringsgarantier är att föredra framför fondkonstruktioner.

Skälen för regeringens bedömning: Om inte Kammarkollegiet medger annat, skall säkerheten enligt 3 § resegarantilagen bestå av en betalningsutfästelse, utfärdad av bank eller försäkringsbolag, som fullgörs vid anfordran. Säkerheten skall vid varje tillfälle motsvara ett reseföretags totala ekonomiska åtaganden gentemot resenären.

Utredningen har analyserat det nuvarande resegarantisystemet samt övervägt alternativa system och har kommit till slutsatsen att den nuvarande säkerhetskonstruktionen även fortsättningsvis bör vara huvudalternativet. Utredningen har i det sammanhanget bl.a. pekat på den flexibilitet som det nuvarande systemet inrymmer genom att Kammarkollegiet har möjlighet att godta andra former av säkerheter än en av bank eller försäkringsbolag utfärdad betalningsutfästelse. Det kan dock konstateras att resebranschens aktörer hittills inte har visat något nämnvärt intresse att för kollegiet presentera några alternativa former av säkerhetsarrangemang. Undantag är bl.a. de gemensamma garantier som gäller för medlemmar i Sveriges Hotell- och Restaurangförbund, Sveriges Campingvärdars Riksförbund och Föreningen Turism i Sverige.

Frågan om garantisystemets utformning var senast föremål för regeringens bedömning i prop. 1995/96:182 (se s. 9 ff.). Regeringen hade då att ta ställning till ett förslag om fondkonstruktion, som utarbetats av en arbetsgrupp inom Civildepartementet, och kom därvidlag fram till att inte lägga fram något förslag om ändring av systemet. Det har i förevarande lagstiftningsärende inte framkommit något som talar för någon annan bedömning. Regeringen föreslår därför ingen ändring av det nuvarande garantisystemet.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon registrerings-skyldighet.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att det införs krav på att de arrangörer eller återförsäljare som omfattas av resegarantilagen skall vara registrerade hos Kammarkollegiet (se betänkandet s.128–130).

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i frågan. *Kammarkollegiet* tillstyrker förslaget men ifrågasätter dock lämpligheten i att registreringskyldigheten gäller alla företag som marknadsför paketresor i Sverige oberoende av var de har sitt säte. *Kommerskollegium* är tveksamt till om registreringskravet är ett effektivt och nödvändigt verktyg för att upprätthålla det eftersträvade konsumentskyddet. *Svenska Rese- och Turistindustrins Samarbetsorganisation* (RTS) anser att förslaget ställer krav på stor tydlighet i lagen. *Bussresearrangörerna* ifrågasätter behovet av att införa en registreringskyldighet.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen har som skäl för sitt förslag om registreringskyldighet anfört bl.a. att en sådan skyldighet skulle bidra till att förhindra etablering av paketreseverksamhet i fall då ekonomiska förutsättningar att bedriva sådan verksamhet saknas. En sådan skyldighet skulle vidare enligt utredningen tydligare framhäva kravet på ställande av resegaranti som en förutsättning för att bedriva denna typ av verksamhet.

Enligt 1 § resegarantilagen föreligger en skyldighet för en arrangör eller en återförsäljare att ställa säkerhet hos Kammarkollegiet innan denne marknadsför en paketresa. Antalet arrangörer och återförsäljare som i november 2001 ställt säkerhet uppgick till drygt 1 600 stycken. Genom en lagändring 1996 infördes en rätt för Kammarkollegiet att förelägga en arrangör eller återförsäljare vid vite att fullgöra sin skyldighet att ställa säkerhet. Ett sådant beslut får enligt 15 § resegarantilagen inte överklagas. Lagändringen genomfördes för att göra det möjligt för Kammarkollegiet att snabbt komma till rätta med dem som marknadsför paketresor utan att ställa erforderlig säkerhet (se prop. 1995/96:182 s. 18). Kammarkollegiet kan vidare med stöd av 5 § resegarantilagen förelägga den som marknadsför en resa att vid vite lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om säkerhet skall kunna prövas. Enligt inhämtade uppgifter från Kammarkollegiet uppgick under 2000 antalet vitesföreläggande om att ställa säkerhet till 49 stycken. Antalet vitesföreläggande om att lämna uppgifter uppgick under samma tid till 44 stycken. Ett vitesföreläggande resulterar ofta i att företaget ställer säkerhet eller lämnar begärda uppgifter. I drygt 10 procent av fallen bestämmer Kammarkollegiet att vända sig till länsrätten för utdömande av vitet. Det finns vidare bestämmelser om straffansvar i 14 § resegarantilagen, vilka innebär att den som uppsåtligt arrangerar paketresor utan att ha ställt säkerhet kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Det finns således effektiva medel i den nuvarande lagstiftningen som kan användas för att förhindra att oseriösa aktörer etablerar sig i

paketresebranschen. Detta är viktigt ur ett konsumentskyddsperspektiv, men också för att undvika att reseföretag som inte ställer säkerhet skall vinna konkurrensfördelar genom att de kan hålla lägre priser än sina konkurrenter.

Enligt inhämtade uppgifter från Kammarkollegiet finns det planer på att utveckla kollegiets hemsida. Detta kan komma att resultera i att man på hemsidan namnger de företag som har ställt erforderlig säkerhet enligt resegarantilagen. Det är ur ett konsumentskydds- och konkurrensperspektiv angeläget att konsumenterna är välinformerade om reseföretagens skyldighet att ställa sådan garanti.

Det har enligt regeringens bedömning inte visat sig att de gällande bestämmelserna om vitesföreläggande och straffansvar är otillräckliga när det gäller att uppnå syftet att komma till rätta med dem som arrangerar och marknadsför paketresor utan att ställa resegaranti. Det har inte heller i övrigt framkommit tillräckliga skäl för att införa den av utredningen föreslagna registreringsskyldigheten. Regeringen anser därför att det nu inte bör införas någon sådan skyldighet. Skulle det i framtiden visa sig att de nuvarande bestämmelserna är otillräckliga kan dock regeringen få anledning att återkomma i frågan.

8 Resegarantilagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Resegarantilagens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta – förutom paketresor och transport som sker tillsammans med en paketresa (s.k. stolsförsäljning) – dels separata transport- och inkvarteringstjänster, om tjänsterna sammantagna uppvisar väsentlig likhet med en paketresa, dels s.k. utbytesverksamhet för skolungdom.

De bestämmelser i resegarantilagen som gäller andra resor än paketresor skall tillämpas endast om resorna är avsedda att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (se betänkandet s. 122–128).

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag till ändring eller lämnar det utan erinran. *Länsrätten i Stockholms län* anser att någon invändning inte kan riktas mot utvidgningen av lagens tillämpningsområde. *Kammarkollegiet* anser att konsumentskyddet förbättras väsentligt om paketresor och separata sålda tjänster som ofta marknadsförs som s.k. skraddarsydda resor likställs i fråga om skyldigheten att ställa resegaranti. *Konsumentverket* anser att det är väsentligt att också de resenärer som omfattas av utvidgningen får ett skydd. *Svenska Resebyråföreningen* motsätter sig en utvidgning av lagens tillämpningsområde i förhållande till paketresedirektivet. *AFS Interkulturell Utbildning* motsätter sig förslaget angående utbytesverksamhet för skolungdom.

Resor som företer väsentlig likhet med en paketresa

Paketresedirektivet syftar till att samordna medlemsstaternas lagstiftning om paketresor. Begreppet "paketresa", liksom vissa andra centrala begrepp i resegarantilagen, definieras i 2 och 4 §§ paketreselagen. Paketreselagens legaldefinitioner överensstämmer i stort med motsvarande definitioner i paketresedirektivet. Definitionen av begreppet paketresa i paketreselagen motsvaras av definitionen i paketresedirektivet och avses väsentligen ha samma innebörd som i direktivet (se prop. 1992/93:95 s. 62). Direktivets definition av paketresa är emellertid svårtolkad, vilket bl.a. innebär att det finns tillämpningsproblem avseende gränsdragningen mellan vad som skall anses vara en kombination av separata resetjänster respektive paketresor. Det gäller särskilt när separat sålda eller marknadsförda resetjänster tillhandhålls under omständigheter som medför att de sedda tillsammans företer påtagliga yttre likheter med en paketresa. Tydliga svårigheter föreligger framförallt i fråga om resebyråer och researrangörer som säljer och marknadsför transport- och inkvarteringstjänster. Det har visat sig svårt för inblandade parter – arrangörer, resenärer och myndigheter – att tolka paketresebegreppet vid denna typ av försäljning (se t.ex. regeringsbeslut 1999-08-26, Fi1999/2183).

I motiven till bestämmelserna om utvidgningen av resegarantilagen till att omfatta s.k. stolsförsäljning anfördes att det kan vara svårt att dra en gräns i fråga om lagens tillämpningsområde som är alltigenom helt tillfredsställande, eftersom alla fall och varianter knappast kan täckas in. Det anfördes vidare att det dock kan finnas skäl att utvidga tillämpningsområdet till de fall där det ter sig uppenbart oskäligt att en del resenärer har ett skydd medan andra saknar det (se prop. 1995/96:182 s. 14 f.).

Det är från ett konsumentskyddsperspektiv angeläget att resegarantilagen även omfattar tjänster som företer påtagliga yttre likheter med ett paketresearrangemang, även om de inte i formell mening kan anses utgöra paketresearrangemang. För resenärer som har köpt sådana resor måste det framstå som ytterst svårförklarligt att t.ex. medföljande resenärer som har köpt en paketresa i formell mening har rätt till garantiersättning medan de själva saknar detta skydd. Behovet av att skapa ett resegarantiskydd även för denna typ av paketreseliknande resor har under senare år blivit allt tydligare. Det beror bl.a. på att det har blivit vanligare att konsumenter komponerar sina egna resor genom att köpa separata resetjänster i stället för att köpa ett i förväg färdigställt resepaket. Denna trend har förstärkts genom de ökade möjligheterna att kunna boka resor via Internet.

En utvidgning är vidare angelägen med hänsyn till utgångspunkten att åstadkomma förbättrad konkurrensneutralitet i resegarantisystemet. Resegarantilagens nuvarande tillämpningsområde innebär nämligen en inte försumbar risk att vissa reseföretag medvetet försöker kringgå lagstiftningen. Ett sådant kringgående av lagen kan exempelvis genomföras på så sätt att reseföretaget rutinmässigt tillhandahåller en kombination av transport- och inkvarteringstjänster till skilda priser som inte är knutna till varandra. För att det skall anses vara en paketresa

enligt paketresedirektivet krävs nämligen att tjänsterna säljs eller marknadsförs till ett gemensamt pris. Dessa företag vinner därigenom konkurrensfördelar eftersom de inte behöver ställa någon resegaranti och undviker på så sätt de därmed förknippade kostnaderna.

Genom en utvidgning av det nu aktuella slaget, är det möjligt att lösa problem som hänför sig till gränsdragningen mellan separata tjänster och paketresearrangemang på ett sätt som bättre stämmer överens med intentionerna bakom resegarantilagstiftningen.

Utbytesverksamhet för skolungdom

Behovet av en utvidgning av lagens tillämpningsområde har vidare aktualiserats mot bakgrund av EG-domstolens dom av den 11 februari 1999 i mål C-237/97 AFS Intercultural Programs Finland ry. Domstolen konstaterade i domen att paketresedirektivet inte är tillämpligt på resor som består i utbytesverksamhet för skolelever som pågår ungefär ett halvt eller ett helt år och som har till syfte att eleven skall gå i skola i värdlandet och lära känna dess folk och kultur samt under vilken tid eleven bor som familjemedlem i en värdfamilj. Domstolen klargjorde vidare att sådan utbytesverksamhet inte innehåller de komponenter som är nödvändiga för att verksamheten skall anses utgöra en paketresa i den mening som avses i direktivet.

Enligt Kammarkollegiets tidigare praxis omfattade paketresebegreppet också denna typ av utbytesverksamhet för skolungdom. Denna praxis har emellertid förändrats efter regeringens beslut den 2 december 1999 (Fi 1999/2484). I detta ärende hade organisationen Youth For Understanding överklagat Kammarkollegiets beslut, som innebar att organisationen förpliktades att ställa säkerhet för sin verksamhet med utbytesverksamhet för skolungdom. Mot bakgrund av EG-domstolens avgörande gjorde regeringen bedömningen att organisationen inte skulle ställa säkerhet enligt resegarantilagen.

Frågan är då om det finns skäl att utvidga resegarantilagens tillämpningsområde till att omfatta även nu aktuell reseverksamhet. Denna typ av verksamhet bedrivs antingen av organisationer med ett ideellt syfte som sysslar enbart med sådan verksamhet eller av större kommersiellt verkamma utbildningsföretag som har skolungdomsutbyte som ett kompletterande inslag på sitt program. Arbetet utförs till mycket stor del av volontärer som svarar för bl.a. rekrytering, urval och utbildning av utbytesstudenterna inför utlandsvistelsen. I mottagarlandet svarar volontärer för bl.a. värdfamiljsrekrytering och stöd åt familjer och studenter. Till sin hjälp har volontärerna både i mottagar- och avsändarlandet anställd personal som svarar för administration, internationella kontakter och utbildning av volontärerna. I det fall som var uppe till bedömning i EG-domstolens avgörande bodde utbyteseleverna i familjer som inkvarterade dem vederlagsfritt. Utbytesorganisationen anordnade elevernas resa till värdlandet med reguljärflyg och värdfamiljerna tog i regel emot dem på ankomstorten. Resekostnaderna betalade eleven etappvis, vanligtvis inom en period om tio månader före avresan. Vid avresan fick eleven en returbiljett som på förhand hade betalats till flygbolaget (punkterna 11-12 i EG-domstolens dom).

Regeringen anser att de som deltar i den aktuella typen av resor är lika skyddsvärda som de som deltar i mera kommersiellt betonade researrangemang. Det går inte att bortse från de risker som trots allt kan vara förknippade med att de aktuella organisationerna och företagen hamnar på obestånd; främst risken för att utbytesstudenter då inte kommer att kunna få tillbaka inbetalade förskott. Regeringen anser därför att resegarantilagen skall utvidgas till att omfatta även denna typ av reseverksamhet.

Personer som förvärvar resan huvudsakligen för enskilt ändamål

Paketresedirektivets definition av begreppet ”konsument” är inte begränsat till personer som förvärvar paketresor för enskilt ändamål. Med ”konsument” avses nämligen enligt artikel 2 i direktivet en person som köper eller överenskommer om köp av ett resepaket (köparen), eller varje person för vars räkning köparen överenskommer om köp av ett resepaket (annan kontrahent), eller en person till vilken köparen eller annan kontrahent överlåter resepaketet. I motiven till paketreselagen anförs att konsumentbegreppet i direktivet primärt måste tolkas efter sitt egentliga innehåll och att det inte finns något som visar att direktivets tillämpningsområde är begränsat till konsumenter som förvärvar resor för enskilt ändamål (se prop. 1992/93:95 s. 23 f.). Direktivet ställer följaktligen upp ett krav på att resegarantilagstiftningen avseende paketresor skall ges ett vidare tillämpningsområde än traditionella svenska konsumentskyddsslagar. Paketresedirektivets konsumentbegrepp innebär att det skydd som följer av direktivets krav inte – på sätt som annars är brukligt i svensk konsumentskyddslagstiftning – kan inskränkas till att omfatta enbart privatpersoner.

Regeringen föreslår nu att resegarantilagens tillämpningsområde skall utvidgas ytterligare till att omfatta även vissa andra resetjänster. Det skydd som följer av utvidgningar som går utöver direktivets krav bör emellertid vara förbehållet dem som med ett traditionellt svenskt synsätt kan betecknas som konsumenter. Mot denna bakgrund anser regeringen att de bestämmelser som utvidgar lagens tillämpningsområde till andra tjänster än paketresor, skall tillämpas endast i fall då marknadsföringen riktar sig till personer som avser att förvärva resan huvudsakligen för enskilt ändamål.

Lagrådet har i sitt yttrande anfört att, eftersom den nu föreslagna bestämmelsen har anpassats till det traditionella synsättet såvitt gäller den som förvärvar en resa, bör motsvarande synsätt anläggas såvitt gäller säljaren/marknadsföraren. Lagrådet har mot den bakgrunden föreslagit att en tillkommande förutsättning för att andra resor än paketresor skall omfattas av bestämmelserna i resegarantilagen skall vara att resan säljs eller marknadsförs av en näringsidkare i hans yrkesmässiga verksamhet. Enligt regeringens uppfattning kan emellertid värdet av likformighet i lagstiftningen inte tillåtas vara helt avgörande när det, som här är fallet, gäller att tillgodose viktiga skyddsintressen för konsumenterna. I detta fall finns det dessutom goda sakliga skäl att hålla fast vid förslaget i lagrådsremissen. Framför allt måste det anses otillfredsställande om skyldigheten att ställa säkerhet endast skulle omfatta näringsidkare eftersom riskerna för resenären många gånger torde vara större i de fall

det handlar om icke professionella researrangörer. Paketreselagens och resegarantilagens tillämpningsområde begränsades bl.a. på grund därav inte till enbart näringsidkare (jfr prop. 1992/93:95 s. 24–25).

Prop. 2001/02:138

9 Minimibeloppen

Regeringens förslag: De i dag gällande minimibeloppen för arrangörers och återförsäljares garantier tas bort.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 140–143).

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i frågan. *Kammarkollegiet* anser att minimibeloppen snarare bör höjas än avskaffas helt. *Svenska Rese- och Turistindustrins Samarbetsorganisation* (RTS) anför att bland dess medlemmar finns viss tveksamhet till förslaget. *Svenska resebyråföreningen* (SRF) förespråkar att den nuvarande ordningen bibehålls men att Kammarkollegiet skall ges möjlighet att i större utsträckning göra undantag från denna huvudregel och därigenom skapa utrymme för mer flexibla garantilösningar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 § resegarantilagen skall arrangörer och återförsäljare av utom riket anordnade resor ställa en säkerhet om minst 200 000 kr. Övriga återförsäljare skall ställa en säkerhet om minst 50 000 kr. Dessa belopp har varit oförändrade sedan lagens tillkomst år 1972. Om det finns särskilda skäl får Kammarkollegiet fastställa säkerheten till ett lägre belopp.

I avsnitt 8 har regeringen föreslagit att resegarantilagens tillämpningsområde bör utvidgas till att omfatta även paketreseliknade resetjänster. Dessa tjänster säljs eller marknadsförs inte endast av arrangörer eller återförsäljare av paketresor som de definieras i 3 § paketreselagen, utan även av andra aktörer inom resebranschen. Detta får återverkningar på bestämmelserna om minimibelopp, eftersom dessa endast träffar arrangörer och återförsäljare. Kravet på ett konkurrensneutralt garanti-system innebär att man inte kan uppställa krav på minimibelopp för vissa aktörer i branschen men inte för andra. Det finns därför inte förutsättningar att bibehålla de nuvarande bestämmelserna. De remissinstanser som förespråkar att gällande ordning skall behållas har inte gått in på denna problemställning.

Mot bakgrund av att minimibeloppen har varit oförändrade sedan 1972 finns det vidare anledning att ifrågasätta beloppens relevans vid fastställande av säkerhetens storlek. Det är ur ett konsument-skyddsperspektiv inte heller nödvändigt att behålla dessa minimikrav eftersom Kammarkollegiet har att fastställa säkerheten till ett belopp som med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning är tillräckligt för de i lagen angivna ändamålen. Ett avskaffande av minimibeloppen ger dessutom förutsättningar för ett mer flexibelt resegarantisystem. Säkerheterna torde i flera fall kunna fastställas till lägre belopp än de nuvarande minimibeloppen eftersom det enligt de nuvarande reglerna krävs ”särskilda skäl” för att Kammarkollegiet skall kunna besluta om att

underskrida minimibeloppen. Sänkta garantibelopp kan framförallt bli aktuellt för de minsta företagen i resebranschen.

Kammarkollegiet har i sitt remissvar anfört att de nu gällande minimibeloppen tillämpas av kollegiet bl.a. i sådana fall där researrangörer har kraftigt varierande affärsverksamhet och därigenom har problem med att förse kollegiet med tillförlitliga budgetuppgifter. Avsikten är att dessa uppgifter skall ligga till grund för Kammarkollegiets beräkning av säkerhetens storlek. Det kan enligt regeringens bedömning förutses att praxis avseende beloppsnivån för ställd säkerhet kommer att utvecklas med tiden.

Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att övervägande skäl talar för ett avskaffande av minimibeloppen.

10 Ersättning vid resenärens avbeställning

Regeringens förslag: Resegarantin skall under vissa förhållanden kunna tas i anspråk när en resenär själv har avbeställt resan.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet. s.166–169).

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller lämnar det utan erinran. *Svea hovrätt* anför att det kan uppstå tillämpningssvårigheter för den gode mannen eller konkursförvaltaren. *Kammarkollegiet* ställer sig tveksam till förslaget. *Resegarantinämnden* välkomnar utvidgningen av lagens tillämpningsområde. *Konsumentverket* tillstyrker förslaget och påpekar att det svårt att motivera att en resenär som känner till regelverket får ersättning ur garantin medan en annan resenär går miste om ersättning därför att han eller hon har avbokat före avresan.

Skälen för regeringens förslag: Det nuvarande resegarantisystemet bygger på principen att resegarantin skall få tas i anspråk endast i sådana fall där en resa ställs in eller avbryts. I motiven till resegarantilagen anføres att det ligger i sakens natur att ersättning ur garantimedel inte skall utgå, om en resenär avstår från en resa av privata skäl (se prop. 1972:92 s. 33). Enligt den nuvarande rättstillämpningen anses dessa s.k. frivilliga avbokningar inte omfattas av resegarantiskyddet.

Frågan är då om det finns skäl att utvidga ersättningsrätten till de fall då en resenär som har betalat resan i förskott avbeställer resan före den planerade tidpunkten för avgång. Senast denna fråga behandlades i ett lagstiftningsärende uttalade departementschefen att det vid den tidpunkten saknades tillräckligt underlag för att utvidga resegarantilagens tillämpningsområde på så sätt att ersättning skulle kunna utgå även då resenären själv hade avbeställt en resa (se prop. 1984/85:214 s. 21)

Resegarantinämnden har bl.a. i samband med Expressresors konkurs handlagt flera ärenden där resenärer kort tid före avresan, på grund av oro över reseföretagets ekonomiska ställning, avbeställt resan. I dessa fall fick resenärerna inte någon ersättning ur den ställda resegarantin. *Resegarantinämnden* har i sitt remissvar anfört att denna ordning av nämnden har upplevts som otillfredsställande och orättvis.

Resegarantilagstiftningen syftar till att ge resenärerna ett socialt betingat minimiskydd. Det är bl.a. mot den bakgrunden svårt att motivera att resenärer som känner till regelverket får ersättning ur garantin därför att de avstår från att avbeställa sin semesterresa medan andra resenärer går miste om rätten till ersättning därför att de på grund av okunskap eller oro har avbokat sin semesterresa kort före avresan, exempelvis på grund av att de fått reda på att reseföretaget ställt in sina betalningar.

Regeringen anser därför att det under vissa förhållanden bör finnas en rätt till ersättning ur resegarantin när resenären själv har avbokat resan. Huvudregeln skall dock alltså vara att ersättning inte utgår vid avbeställningar. Syftet med förslaget är komma till rätta med de avbeställningsfall där det skulle upplevas som uppenbart stötande om en resenär inte skulle få någon ersättning ur resegarantin. De närmare förutsättningarna för att ersättning skall kunna utgå i sådana fall utvecklas i författningskommentaren.

11 Gränsdragning mellan arrangör och återförsäljare av paketresa

Regeringens bedömning: De EG-rättsliga begreppen arrangör och återförsäljare bör inte preciseras i lag. Gränsdragningen mellan arrangör och återförsäljare bör i stället överlämnas till rättstillämpningen.

Utredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning (se betänkandet, s. 172–181).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har ingen erinran mot utredningens bedömning. *Resegarantinämnden* instämmer i bedömningen att en precisering i lag av begreppen inte är lämplig. Nämnden anför vidare att den i samband med prövningen av ärenden föranledda av Expressresors konkurs skapat en praxis vad gäller dessa frågeställningar.

Skälen för regeringens bedömning: De för resegarantilagens grundläggande begreppen ”arrangör” och ”återförsäljare” definieras i 3 § paketreselagen. Vid tillämpningen av resegarantilagen har det ibland visat sig uppstå svårigheter att dra gränsen för när en återförsäljare blir arrangör av en resa. Den närmare innebörden av gränsdragningen mellan arrangör och återförsäljare har numera till en del klargjorts genom i huvudsak Resegarantinämndens praxis. Den osäkerhet om uttryckens innebörd som alltså kan tänkas föreligga kan självfallet medföra vissa nackdelar vid tillämpningen av resegarantilagens bestämmelser. Av det skälet skulle det vara önskvärt att försöka utforma de aktuella definitionerna på ett tydligare sätt. Paketreselagen bygger emellertid på paketresedirektivet och definitionen av arrangörs- och återförsäljarebegreppet i paketreselagen motsvaras av definitionen i direktivet. Det innebär att det ytterst får ankomma på EG-domstolen att klargöra den närmare betydelsen av begreppen. Det bör därför inte i lag införas några förtydliganden av dessa begrepp.

Regeringens bedömning: Någon bestämmelse om resegarantilagens tillämpning i rummet bör inte införas.

Utredningens förslag: Enligt utredningens förslag bör det lagfästas att resegarantilagen tillämpas endast på resor som säljs och marknadsförs i Sverige (se betänkandet s. 155–165).

Remissinstanserna: *Kammarkollegiet* efterfrågar vissa förtydliganden av utredningens lagförslag och anser vidare att Sverige bör verka för en enhetlig reglering av det territoriella tillämpningsområdet för artikel 7 i paketresedirektivet. *Kommerskollegium* ifrågasätter om förslaget är förenligt med paketresedirektivets intentioner och anser att den oklarhet som råder avseende resegarantilagens territoriella tillämpningsområde bör undanröjas samt att Sverige bör verka för en enhetlig reglering inom EU. I detta sammanhang anser *Kommerskollegium* att den s.k. ursprungslandsprincipen är att föredra. *Resegarantinämnden* anser att det är angeläget att man från svensk sida inom EU verkar för en enhetlig reglering som bygger på principen att medlemsstaternas nationella resegarantilagstiftning skall omfatta resor som köps inom det egna territoriet. *Juridiska fakulteten vid Stockholms Universitet* anför att det bör övervägas om det föreslagna territoriella tillämpningsområdet kan breddas så att det inte uppkommer något glapp i förhållande till motsvarande skydd i andra EU/EES-länder och då framförallt de nordiska grannländerna.

Skälen för regeringens bedömning: Artikel 7 i paketresedirektivet ställer upp ett krav på att arrangör och/eller återförsäljare som är part i avtalet skall visa att de, i händelse av obestånd, har tillräcklig säkerhet för återbetalning av erlagda belopp och för hemtransport av konsumenten. Det kan konstateras att det i paketresedirektivet inte finns någon uttrycklig bestämmelse som reglerar de nationella resegarantisystemens territoriella tillämpningsområde. Denna fråga har inte heller varit föremål för EG-domstolens bedömning i någon av de domar som hänvisar till artikel 7 i direktivet.

Utredningen har föreslagit att resegarantilagen endast skall omfatta resor som marknadsförs på den svenska marknaden. Såsom flera remissinstanser påpekat är dock rättsläget osäkert i fråga om det territoriella tillämpningsområdet för artikel 7. Det bör därför ytterst ankomma på EG-domstolen att ge vägledning i denna fråga. Det kan vidare nämnas att de gränsöverskridande aspekterna på denna artikel har uppmärksamats inom ramen för arbetet med en av EG-kommissionen framlagd rapport om genomförandet av paketresedirektivet i den nationella lagstiftningen i EU:s medlemsstater. Detta kan förhoppningsvis på sikt leda till att kommissionen tar initiativ att närmare belysa saken. Av intresse för denna fråga är vidare Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel på den inre marknaden (e-handelsdirektivet). Detta direktiv föreskriver som huvudregel en tillämpning av ursprungslandets (sändarlandets) lag vid

gränsöverskridande e-handel. Regeringen avser att under 2002 besluta en proposition med förslag till en lag om genomförande av direktivet. Det finns därför skäl att avvakta den rättstillämpning som genomförandet av e-handelsdirektivet kommer att ge upphov till. Med hänsyn till det anförda bör för närvarande inte införas någon bestämmelse om resegarantilagens tillämpning i rummet.

13 Överklagandebestämmelser

Regeringens förslag: Det införs en möjlighet att hos allmän förvaltningsdomstol överklaga Kammarkollegiets beslut i ärenden om ställande av säkerhet.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s.181–189).

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har godtagit utredningens förslag eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Kammarkollegiets beslut om ställande av säkerhet överklagas enligt 15 § resegarantilagen hos regeringen. Bestämmelsen som pekar ut regeringen som överprövningsinstans har varit oförändrad sedan lagens tillkomst.

Riksdagen fastställde 1984 riktlinjer för en systematisk översyn av reglerna om rätten att överklaga till regeringen. Enligt dessa riktlinjer bör strävandena inriktas på att lyfta bort sådana ärenden från regeringen som inte kräver ställningstaganden från regeringen som politiskt organ (se prop. 1983/84:120). År 1998 infördes en regel i 22 a § förvaltningslagen (1986:223) som innebär att förvaltningsbeslut överprövas av allmän förvaltningsdomstol, om inte annat är särskilt föreskrivet. I samband med införandet av bestämmelsen anförde regeringen att en sådan regel främst skall ses som ett uttryck för en princip om att den rättsliga kontrollen av förvaltningsbeslut bör ske vid domstol. Vidare uttalades att utvecklingen mot att förvaltningsbeslut i ökad utsträckning prövas av förvaltningsdomstol i stället för av enbart förvaltningsmyndighet har motiverats av omsorgen om den enskildes rättssäkerhet, strävandena att begränsa regeringens arbetsbörda samt nödvändigheten av att uppfylla internationella åtaganden (se prop. 1997/98:101 s. 58 ff.).

I enlighet med de principiella ställningstagandena i ovan redovisade lagförarbeten bör Kammarkollegiets beslut enligt resegarantilagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det innebär enligt 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) att Kammarkollegiet kommer att uppträda som motpart till den enskilde sedan handlingarna ärendet överlämnas till domstolen. Det bör krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Ekonomiska konsekvenser för staten

Utvidgningen av resegarantilagens tillämpningsområde medför att administrationen för hantering av resegarantierna kan komma att öka i viss utsträckning. Eventuella merkostnader får rymmas inom nuvarande anslagsramar.

Den ändrade instansordningen vad avser överklagande av Kammarkollegiets beslut i ärenden om ställande av säkerhet medför inte några beaktansvärda kostnadseffekter för de allmänna förvaltningsdomstolarna eftersom det endast rör sig om ett fåtal ärenden per år.

Ekonomiska konsekvenser för resebranschen

Avskaffandet av minimibeloppen i resegarantilagen kommer att leda till ett mer flexibelt garantisystem och torde leda till att säkerheten i flera fall kan fastställas till lägre belopp än de nuvarande minimibeloppen. Detta kan komma att innebära kostnadssänkningar för framförallt de minsta företagen i resebranschen. En annan förändring som bör innebära kostnadsminskningar för vissa reseföretag är förslaget om att det resegarantiskydd som går utöver paketresedirektivets krav skall vara förbehållet dem som med traditionellt svenskt synsätt kan betecknas som konsumenter. Den förändringen torde medföra minskade kostnader för de arrangörer och återförsäljare som i dag säljer flygstolar till andra än konsumenter, eftersom dessa företag i fortsättningen inte kommer att behöver ställa säkerhet för denna typ av försäljning. Utvidgningen av resegarantilagens tillämpningsområde kan vidare, som anförts i avsnitt, 8, leda till förbättrad konkurrensneutralitet i resebranschen.

Många av de företag som säljer paketreseliknande resor ställer redan i dag säkerhet för paketresor. Resegarantilagens utökade tillämpningsområde kan därför komma att innebära att vissa av dem får ställa högre garantier och därmed ökade kostnader i form av avgifter till banker och försäkringsbolag. Kostnader som i slutändan sannolikt kommer att få bäras av resenärerna. Utvidgningen av lagen kommer vidare innebära att de företag och organisationer som anordnar utbytesverksamhet för skolungdom åter igen kommer att omfattas av kravet på att ställa resegaranti. Denna typ av utbytesverksamhet omfattades nämligen enligt tidigare rättspraxis av lagens tillämpningsområde fram till slutet av 1999.

15 Ikraftträdande m.m.

Ändringarna i resegarantilagen kommer att kräva informationsinsatser från Kammarkollegiets sida, riktade mot framför allt resebranschen. Kammarkollegiet kommer vidare att behöva förbereda fastställandet av nya garantibelopp vilka är föranledda av utvidgningen av lagens tillämpningsområde. Kammarkollegiet och resebranschen bör därför ges skälig tid för behövliga förberedelser innan lagändringarna träder i kraft.

Att den nya straffbestämmelsen i 14 § inte kan tillämpas på den som före den nya lagens ikraftträdande underlåtit att ställa säkerhet, följer av den allmänna straffrättsliga principen att en straffbestämmelse inte får ges tillbakaverkande kraft. Denna princip har kommit till uttryck i 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken.

Mot bakgrund av den nya bestämmelsen i 15 § om att överklagande av Kammarkollegiets beslut skall ske hos allmän förvaltningsdomstol, bör det införas en övergångsbestämmelse till denna paragraf.

16 Författningskommentar

1 §

Ändringarna har behandlats i avsnitt 8.

I *första stycket* har den sista meningen tagits bort. Den kom till i samband med lagändringen den 1 juni 1996 som innebar att lagens tillämpningsområde utvidgades till att omfatta ”andra resor som sker tillsammans med en paketresa”, s.k. flygstolar, (se prop. 1995/96:182 s. 12–15 och 22–23). Flygstolarna regleras nu i stället i den första meningen. Det har i klargörande syfte gjorts en språklig justering genom att begreppet ”andra resor som sker tillsammans med en paketresa” har ersatts med ”transport som sker tillsammans med en paketresa”. Det har vidare införts en uttrycklig föreskrift om att arrangörer eller återförsäljare har att ställa säkerhet hos Kammarkollegiet innan de marknadsför flygstolar.

I det nya *andra stycket* utvidgas lagens tillämpningsområde i förhållande till gällande rätt. Skyldigheten att ställa säkerhet omfattar nu även den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför de resor som anges i punkterna 1 och 2.

Vid bedömningen av vad som är ”annat än tillfälligtvis” bör, liksom vid tillämpningen av arrangörsbegreppet i 3 § paketreselagen, beaktas dels hur ofta vederbörande säljer eller marknadsför aktuella resor, dels hur regelbundet eller sporadiskt resorna återkommer (se prop. 1992/93:95 s. 67).

Även begreppen ”säljer eller marknadsför” bör tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp i 3 § paketreselagen, vilket betyder att det skall finnas en kundrelation mellan den som bjuder ut resan till försäljning och resenären. Härigenom utesluts resor som t.ex. idrottsföreningar, församlingar och skolor själva säljer till sina medlemmar respektive elever (se prop. 1992/93:95 s. 63–66).

Utvidgningen i den *första punkten* avser resor som består av transport och inkvartering. Dessa begrepp bör tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp i 2 § paketreselagen (se a. prop. s. 63–66).

Bestämmelsen i första punkten tar sikte på de situationer då separata transport- och inkvarteringstjänster tillhandhålls under omständigheter som medför att de sedda tillsammans uppvisar väsentlig likhet med en paketresa. Med ”paketresa” avses enligt paketreselagen ett ”arrangemang”, som har utformats innan avtal träffas, vilket består av

exempelvis transport och inkvartering och som säljs eller marknadsförs för ett gemensamt pris eller för skilda priser som är knutna till varandra. För att betraktas som en paketresa skall arrangemanget vidare vara mer än 24 timmar eller inbegripa övernattnings. För en resa enligt första punkten krävs följaktligen inte att den uppfyller kravet på att vara ett "arrangemang" eller att transport- och inkvarteringstjänsten tillhandhålls för ett gemensamt pris eller för skilda priser som är knutna till varandra. Däremot uppställer den nya bestämmelsen krav på att tjänsterna sammantagna uppvisar "väsentlig likhet" med en paketresa. "Väsentlig likhet" kan föreligga till exempel i ett fall när en näringsidkare säljer en transporttjänst (såsom en flygtransport) och en inkvarteringstjänst (såsom en hotellövernattnings) till en konsument. Det bör dock förutsättas att det finns ett samband mellan transporten och inkvarteringen som innebär att det är vedertaget att man förvärvar dessa tjänster i kombination med varandra. Tjänsterna sammantagna bör således framstå som en naturlig enhet. Det får ytterst ankomma på rättstillämpningen att precisera denna gräns närmare.

I den *andra punkten* i andra stycket utvidgas lagens tillämpningsområde ytterligare till att omfatta även utbytesverksamhet för skolungdom. Denna typ av utbytesverksamhet omfattades enligt tidigare rättspraxis av lagens tillämpningsområde fram till slutet av 1999. Praxis ändrades därefter till följd av en dom från EG-domstolen (EG-domstolens dom av den 11 februari 1999 i mål C-237/97 AFS Intercultural Programs Finland ry). Syftet med den nya bestämmelsen är att åstadkomma en återgång till den tidigare rättstillämpningen. Den andra punkten har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

1 a §

Ändringen har behandlats i avsnitt 8.

Paragrafen, som är ny, innebär att beträffande annan resa än paketresa enligt paketreselagen, skall bestämmelserna i resegarantilagen tillämpas endast om resan är avsedd att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål. Det innebär att det resegarantiskydd som följer av utvidgningar som går utöver paketresedirektivets är förbehållet dem som med ett traditionellt svenskt synsätt kan betecknas som konsumenter.

4 §

Ändringen har behandlats i avsnitt 9.

Paragrafen har ändrats genom att bestämmelserna om minimibeloppen har tagits bort. Kammarkollegiets möjlighet att efterge kravet på säkerhet finns kvar.

4 a §

Ändringen har behandlats avsnitt 8.

Paragrafen har ändrats genom att uttrycket "den som är skyldig att ställa säkerhet enligt denna lag" har ersatt "arrangör" och "återförsäljare". Ändringen är föranledd av att skyldigheten att ställa säkerhet nu inte endast omfattar arrangörer och återförsäljare av paketresor. Enligt 1 § andra stycket omfattar denna skyldighet även den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför de i samma stycke angivna resetjänsterna.

6 §

Paragrafens *första stycke* har ändrats. Ändringen, som har behandlas i avsnitt 10, innebär att rätten till ersättning ur resegarantin har utvidgats genom att denna rätt under vissa förhållanden även omfattar de fall då en resenär själv har avbeställt en resa ”kort tid” före den tidpunkt resan skulle ha påbörjats och resan därefter blir inställd eller av annan anledning inte blir av. Avsikten är att således begränsa rätten till ersättning till avbeställningar som i tiden ligger i nära anslutning till avresan. Det krävs vidare att det finns synnerliga skäl för att garantin skall kunna utnyttjas för återbetalning av resenären erlagda förskottsbelopp. Det är omständigheterna vid avbeställningen som bör ligga till grund för bedömningen om det föreligger synnerliga skäl. Ett fall då sådana skäl bör vara för handen är om situationen vid tidpunkten för avbokningen har varit sådan att resenärer i allmänhet inte skulle ha köpt några resor av företaget på grund av risken för att resan ställs in eller avbryts. Så torde exempelvis vara fallet när avbeställningen sker efter det att reseföretaget har försatts i konkurs eller ställt in sina betalningar eller när staten har ansökt om att företaget skall försättas i konkurs på grund av obetalda skatteskulder. I dessa situationer torde det saknas anledning att skilja mellan avbokade och icke avbokade resor. Syftet med bestämmelsen är att komma till rätta med de avbeställningsfall där det skulle upplevas som uppenbart stötande om en resenär inte skulle få någon ersättning ur resegarantin. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Tredje stycket har ändrats genom att uttrycket ”den som har ställt säkerhet” har ersatt ”en arrangör eller en återförsäljare som ställt säkerhet”. Ändringen är föranledd av att skyldigheten att ställa säkerhet nu inte endast omfattar arrangörer och återförsäljare av paketresor.

14 §

Ändringen har behandlats i avsnitt 8.

Första stycket har ändrats på grund av att skyldigheten att ställa säkerhet har utvidgats genom 1 § andra stycket. Denna skyldighet omfattar nu inte endast den som säljer eller marknadsför paketresor, utan även den som säljer eller marknadsför de i samma lagrum angivna resetjänsterna. Straffansvaret omfattar nu ”den som uppsåtligen säljer eller marknadsför en resa utan att ha ställt säkerhet som krävs enligt denna lag”.

15 §

Ändringen har behandlats i avsnitt 13.

Första stycket innehåller en ny överklagandebestämmelse. Kammarkollegiets beslut får hädanefter överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och inte hos regeringen som tidigare. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Eftersom Kammarkollegiet är beläget i Stockholm, kommer de beslut som överklagas att prövas av Länsrätten i Stockholms län (jfr 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar).

Uppdraget

Utredningen har haft i uppdrag att utvärdera resegarantisystemet och analysera om systemet bör ändras och, om så är fallet, lämna förslag till ny lagstiftning på området. Systemet bör enligt utredningens direktiv vara enkelt att administrera, konkurrensneutralt och ge konsumenterna en hög skyddsnivå samtidigt som kostnaderna för reseföretagen inte blir alltför höga. Det sägs vidare i direktiven att även försäkringslösningar bör övervägas samt att resebranschens roll och ansvar härvid bör diskuteras. Vikt skall enligt direktiven läggas vid att få ett system som inte försvårar för nyetableringar av små och medelstora företag. Dessutom anges det i direktiven att Resegarantinämndens roll och uppgifter skall analyseras. Därutöver skall utredningen enligt direktiven analysera följande frågor.

- Lagens territoriella tillämpning och bl.a. frågan om lagen omfattar endast resor köpta i Sverige eller om skyddet skall vara vidare än så.
- Vilka kostnader som skall anses ersättningsgilla.
- Gränsdragningen mellan återförsäljare och arrangör av paketresor.
- Frågan om Resegarantinämndens beslut bör kunna överklagas och vilka konsekvenser en sådan rätt får för garantisystemet samt frågan om Kammarkollegiets beslut enligt resegarantilagen bör kunna bli föremål för domstolsprövning.

Allmänna utgångspunkter

Vid utformningen av ett nytt resegarantisystem måste självfallet den lösning som presenteras vara förenlig EG-rätten. Vidare krävs det – eftersom avsikten med lagstiftningen på området är att skydda främst konsumenternas intressen i samband med inställda eller avbrutna paketresor – att en ny resegarantilagstiftning även fortsättningsvis garanterar resenärerna ett effektivt skydd vid sådana händelser.

Därutöver bör det ställas det kravet på ett nytt system att det är enkelt och smidigt att administrera för samtliga som berörs av systemet. Vid tillskapandet av en ny resegarantiordning bör man naturligtvis också eftersträva en lösning som inte ger upphov till några nämnvärt ökade kostnader för staten. De sistnämnda kraven bör dock enligt utredningens mening ha en lägre prioritet än kraven på att en ny lagstiftning måste vara förenlig med EG-rätten och garantera resenärerna en fortsatt hög konsumentskyddsnivå.

Vidare måste målsättningen därefter vara att i största möjliga utsträckning minimera de konkurrensbegränsande effekter som ett krav på ekonomisk säkerhet för med sig. Ett nytt system får inte heller vara utformat på ett sätt som medför konkurrensmissiga fördelar för en viss kategori av företag. Ett eftersträvansvärt mål bör dessutom vara att om

inte minska så i vart fall inte öka reseföretagens kostnader för att ställa garanti.

Utredningens översyn av det nuvarande resegarantisystemet har lett fram till slutsatsen att det finns ett klart behov av att i flera hänseenden förändra det nuvarande systemet. Detta har föranlett utredningen att föreslå en ny lagstiftning på området. Utgångspunkten för denna har dock varit att bibehålla vissa av grunddragen i den gällande regleringen. De bestämmelser som helt eller delvis har sin motsvarighet i den nuvarande lagen har emellertid moderniserats och genomgått vissa redaktionella förändringar av språklig natur.

Utredningens förslag

En lag om skydd vid insolvens

Utredningen föreslår att en ny resegarantilag skall ersätta den nuvarande resegarantilagen från år 1972. Till skillnad från den gällande resegarantilagen (1972:204) föreslår utredningen att rätt till ersättning ur resegarantin enbart skall föreligga i insolvenssituationer, dvs. i de fall när en resa inte kan genomföras på grund av att den som har anordnat eller förmedlat resan är på obestånd eller kan befaras hamna på obestånd.

Lagens tillämpningsområde i övrigt

Utredningen föreslår att tillämpningsområdet för lagstiftningen utvidgas till att omfatta – utöver paketresor samt transporter som inte endast undantagsvis sker tillsammans med en paketresa (s.k. stolsförsäljning) – även ideell utbytesverksamhet för skolungdom. Vidare föreslås att tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta också marknadsföring eller försäljning av separata inkvarterings- eller turisttjänster som jämte en förvärvad transporttjänst sammantagna företer påtagliga likheter med en paketresa. De bestämmelser som gäller andra resor än paketresor skall dock enligt utredningens förslag tillämpas endast i de fall marknadsföringen eller försäljningen riktar sig till personer som förvärvar resan huvudsakligen för enskilt ändamål.

Registreringsskyldighet

Utredningen föreslår att ett krav införs på att arrangörer eller återförsäljare, som enligt vad som nyss nämnts omfattas av den förslagna lagen, vid marknadsföring eller försäljning av resan eller tjänsterna, skall vara registrerade hos Kammarkollegiet. Som en samlingsbeteckning för nämnda arrangörer och återförsäljare föreslår utredningen att begreppet registreringsskyldig införs i resegarantilagen.

Arrangörers och återförsäljares skyldighet att ställa garanti samt garantiernas inbördes ordning

Det är utredningens uppfattning att det inte kan anses motiverat att förändra den nuvarande ordningen för arrangörers resp. återförsäljares

skyldighet att ställa garanti för resenärernas anspråk. Vidare anser utredningen att den nu gällande ordningen för utnyttjandet av olika garantier bör bibehållas. Sålunda får den garanti som har ställts av en återförsäljare inte utnyttjas, om en arrangör som är bunden av avtalet med resenären har ställt sådan garanti som kan tas i anspråk.

Krav för registrering, m.m.

Begreppet ”säkerhet” i den nuvarande lagen föreslås i den nya lagen bli utbytt mot termen ”garanti”. Som enda villkor för registrering föreslår utredningen att den som är registreringsskyldig skall ha ställt ”tillräcklig garanti” hos Kammarkollegiet. Utredningen föreslår vidare att – om det föreligger särskilda skäl – registrering skall kunna beviljas utan att garanti ställs hos Kammarkollegiet.

Därutöver föreslår utredningen att Kammarkollegiet skall kunna återkalla registreringen för den som inte har ställt garanti i enlighet med kollegiets beslut.

Olika modeller för ställande av garanti

Utredningen har övervägt i vad mån ett antal olika konstruktioner för ställande av garanti kan anses tillgodose de krav och reformbehov som utredningen har identifierat. Därefter har utredningen stannat för att föreslå att den nuvarande ordningen för ställande av garanti med bank- eller försäkringsgaranti även fortsättningsvis skall vara huvudalternativet i resegarantisystemet. För att öka systemets flexibilitet föreslår utredningen dock att garanti, efter en individuell prövning av Kammarkollegiet, även skall kunna ställas i andra former. Dessa former kan exempelvis vara olika typer av försäkringar eller kollektivt ställda garantier av branschsammanlutningar.

Tillräcklig garanti

Utredningen föreslår att när en registreringsskyldig ansöker om registrering skall Kammarkollegiet beräkna garantins storlek. Garantin skall därvid, liksom enligt den nu gällande ordningen, fastställas till ett belopp som med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bedöms vara tillräckligt för att täcka vissa i lagen uppräknade kostnader. Det föreslås vidare att de i dag gällande minimibeloppen för arrangörers och återförsäljares garantier tas bort.

Utnyttjande av garantin

Utredningen föreslår ett nytt system för utnyttjande av garanti som innebär att frågor om ianspråktagande av garantin skall prövas av en särskilt förordnad god man eller – om den som är registreringsskyldig har försatts i konkurs – av den som har utsetts till förvaltare i konkursen.

Utredningen föreslår att lagen skall tillämpas endast på resor som marknadsförs eller säljs i Sverige.

Enligt utredningens mening är det vidare önskvärt att Sverige verkar för en enhetlig reglering av det territoriella tillämpningsområdet för artikel 7 i paketresedirektivet. En sådan reglering bör enligt utredningens uppfattning bygga på principen att medlemsstaternas nationella resegarantilagstiftning skall omfatta resor som marknadsförs eller säljs inom det egna territoriet.

Det är också utredningens mening att Sverige bör verka för en EG-rättslig reglering som medger verkställighet av nationella myndighets sanktioner i fall då en utländsk arrangör saknar återförsäljare i det land där resan har sålts.

Vilka kostnader skall anses ersättningsgilla?

Utredningen anser att garantin – om en resa inte till någon del genomförs – skall få utnyttjas för återbetalning av vad som har erlagts i förskott. Till skillnad från dagens reglering anser utredningen vidare att återbetalning i vissa fall skall ske även när en resa har avbeställts kort tid före avresan. I likhet med gällande ordning anser utredningen att garantin, när en resa har påbörjats men inte slutförts, skall täcka kostnaderna för hemtransport av resenärerna, betalning av kostnaderna för deras uppehälle under hemtransporten samt skälig ersättning för värdet av de förmåner som de har gått miste om genom att resan har avkortats. Därutöver föreslår utredningen att garantin – till skillnad från i dag – även skall täcka kostnaderna för handläggningen av ärenden om utnyttjande av garantin. Det sistnämnda medför att bl.a. den gode mannens eller förvaltarens ersättning skall betalas ur garantin.

Gränsdragningen mellan arrangör och återförsäljare

Enligt utredningens mening föreligger det en viss osäkerhet om innebörden av de i grunden EG-rättsliga begreppen arrangör och återförsäljare. Utredningen anser dock inte att det är lämpligt att vare sig i resegarantilagen eller i annan lagstiftning precisera dessa begrepp. Frågan om gränsdragningen mellan arrangör och återförsäljare får i stället överlämnas till rättstillämpningen och ytterst till EG-domstolen.

Frågor om överklagbarhet, m.m.

Utredningen föreslår att det införs en möjlighet att hos allmän förvaltningsdomstol överklaga Kammarkollegiets beslut i ärenden om registrering, ställande av garanti, återkallelse av registrering och återbetalningsskyldighet. Vidare föreslås att den gode mannens eller förvaltarens beslut i ärenden om utnyttjande av garanti skall kunna överklagas till Resegarantinämnden, som därvid ges en ny roll som överprövningsinstans. Nämnden skall under vissa förutsättningar hålla muntlig förhandling. Nämndens sammansättning skall dock även fortsättningsvis vara densamma.

Genomförandet av förslaget

Prop. 2001/02:138
Bilaga 1

Enligt utredningens bedömning torde förslaget inte medföra några större kostnadsökningar för dem som bedriver registreringspliktig verksamhet. Utredningen bedömer vidare att förslaget i sig inte torde ge upphov till några kostnadsökningar för det allmänna. Däremot kan förordade informationsinsatser föranleda vissa kostnader för det allmänna. Slutligen anser utredningen att förslaget bör kunna genomföras med verkan från den 1 januari 2001.

1 Förslag till resegarantilag

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att skydda resenärers anspråk när den som är registreringskyldig enligt lagen är på obestånd eller kan befaras hamna på obestånd.

2 § Bestämmelserna i lagen skall tillämpas endast på paketresor och andra resor som marknadsförs eller säljs i Sverige.

För andra resor än paketresor skall dock bestämmelserna i lagen tillämpas endast om den som förvärvar resan gör detta huvudsakligen för enskilt ändamål.

Registreringskyldighet

3 § En arrangör eller återförsäljare enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall vid marknadsföring eller försäljning av paketresor vara registrerad hos Kammarkollegiet (registreringskyldig). Kammarkollegiet prövar frågor om registrering.

Registreringskyldig är även den som annat än tillfälligtvis marknadsför eller säljer

1. transporter som inte endast undantagsvis sker tillsammans med paketresor,

2. transporter, inkvartering och andra turisttjänster som separata tjänster, om en resenär förvärvar en transporttjänst jämte ytterligare en tjänst och tjänsterna sammantagna företer påtagliga likheter med en paketresa, samt

3. resor bestående av transport och utbildningsvistelse, även om den inkvartering som erbjuds i samband med utbildningsvistelsen är kostnadsfri.

4 § Om det finns anledning att anta att det föreligger skyldighet att ansöka om registrering, får Kammarkollegiet ålägga den som marknadsför eller säljer en resa att lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att Kammarkollegiet skall kunna pröva om han är registreringskyldig.

Om den som avses i första stycket inte lämnar de begärda uppgifterna, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

5 § Om den som är registreringskyldig inte ansöker om registrering enligt denna lag, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

6 § För registrering krävs att den som är registreringsskyldig har uppfyllt kravet på garanti enligt 7 §.

Tillräcklig garanti, m.m.

7 § När en registreringsskyldig ansöker om registrering skall Kammarkollegiet fastställa en garanti till ett belopp som med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bedöms vara tillräckligt för de ändamål som avses i 11 §. Kammarkollegiets beslut om att fastställa garanti får förenas med villkor. Om det finns särskilda skäl, får Kammarkollegiet besluta att garanti inte behöver ställas.

Garanti skall bestå av en av bank eller försäkringsbolag utfärdad betalningsutfästelse som fullgörs vid anfordran, om Kammarkollegiet inte beslutar annat.

För att garanti skall kunna ställas i annan form krävs att garantin omedelbart kan tas i anspråk för de ändamål som avses i 11 § och att den inte kan utnyttjas för andra syften.

8 § När det finns anledning skall Kammarkollegiet pröva om den ställda garantin motsvarar lagens krav.

Om det finns anledning att anta att ställd garanti inte är tillräcklig, får Kammarkollegiet ålägga den registreringsskyldige att lämna de uppgifter som är nödvändiga för att pröva frågan om garanti.

Om den registreringsskyldige inte lämnar uppgifter enligt andra stycket, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

9 § Om en registreringsskyldig inte ställer beslutad garanti enligt 7 §, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet eller återkalla registreringen.

10 § Kammarkollegiet skall återlämna garanti som inte längre fyller något ändamål.

Utnyttjande av garantin, m.m.

11 § Garantin får i händelse av en registreringsskyldigs faktiska eller befarade obestånd utnyttjas för återbetalning av vad som har erlagts för en resa som omfattas av bestämmelserna i denna lag och som inte till någon del genomförs. Om det är skäligt, skall detta gälla även i de fall då resan har avbeställts kort före avresan.

I fråga om resor som har påbörjats men inte har slutförts, får garantin utnyttjas för

1. betalning av kostnaderna för resenärens hemtransport,
2. betalning av kostnaderna för resenärens uppehälle under resan, samt
3. skälig ersättning för värdet av de förmåner som resenären har gått miste om genom att resan har avkortats.

Garantin får utnyttjas också för att betala erforderliga kostnader enligt 22 och 25 §§ för handläggningen av ärenden om utnyttjande av garanti.

Ersättning enligt andra stycket 1 och 2 får betalas ut till den som tillhandahåller hemtransport eller uppehälle åt en resenär.

12 § Om en resenär genom oriktiga uppgifter har orsakat att medel ur garantin felaktigt har betalats ut, skall resenären återbetala vad som har betalats för mycket. Beslut om återbetalning fattas av Kammarkollegiet.

Om det finns särskilda skäl, får återbetalningsskyldighet helt eller delvis efterges.

13 § En garanti som har ställts av en återförsäljare får inte utnyttjas, om den arrangör som är bunden av avtalet med resenären har ställt garanti som kan tas i anspråk.

14 § Resenären skall ansöka om ersättning ur garantin inom tre månader efter det att en god man enligt 15 § eller en konkursförvaltare har utsetts. Om resenären inte har ansökt om ersättning inom den föreskrivna tiden, upphör rätten till ersättning ur garantin. Sedan övriga resenärs anspråk har blivit helt tillgodosedda, skall dock garantin kunna tas i anspråk för att utge ersättning även till de resenärer som har ansökt om ersättning efter utgången av den föreskrivna ansökningsfristen.

För prövningen av frågor om utnyttjande av garantin skall rätten förordna en god man. Om ett beslut om konkurs har meddelats, skall dock frågorna i stället prövas av den som rätten har utsett som förvaltare i den registreringsskyldiges konkurs.

Den gode mannen eller konkursförvaltaren skall skyndsamt meddela beslut i frågor om utnyttjande av garantin.

God man

15 § Kammarkollegiet skall ansöka om att en god man utses, om det finns skälig anledning att anta att den registreringsskyldiges garanti behöver utnyttjas. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos den tingsrätt där den registreringsskyldige bör svara i tvistemål i allmänhet och innehålla förslag till god man samt behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget.

Kammarkollegiets ansökan skall bifallas av rätten, om kraven enligt första stycket är uppfyllda.

16 § En god man som inte är lämplig eller av annan orsak bör skiljas från uppdraget skall entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av Kammarkollegiet eller den gode mannen.

17 § Ett beslut att utse eller entlediga en god man gäller omedelbart. En ansökan om att god man skall utses eller entledigas skall handläggas skyndsamt.

18 § Den registreringsskyldige skall lämna den gode mannen de uppgifter som behövs för att han skall kunna fullgöra sitt uppdrag. Den gode mannen har rätt att hos den registreringsskyldige genomföra de undersökningar och ta del av de handlingar som behövs för att han skall kunna fullgöra sitt uppdrag.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för att den gode mannen skall kunna fullgöra sitt uppdrag.

Prop. 2001/02:138
Bilaga 2

19 § Den gode mannens beslut angående utnyttjande av garantin skall samma dag som beslutet meddelas sändas till Kammarkollegiet, till den som beslutet avser och till den som har utfärdat garantin.

Den gode mannen skall se till att beslut om utbetalning ur garantin verkställs.

20 § Om den gode mannen får kännedom om något förhållande som påverkar utbetalningens storlek efter det att han har beslutat att en fordran skall betalas ur garantin, skall han snarast ompröva sitt beslut avseende garantibelopp som ännu inte har betalats ut.

21 § Den gode mannen skall avge slutredovisning till Kammarkollegiet över sin förvaltning när uppdraget har upphört.

22 § Den gode mannen har rätt till ersättning för sitt arbete och för de utlägg som uppdraget har krävt. Den gode mannens rätt till ersättning skall prövas av rätten efter det att han har avgett slutredovisning till Kammarkollegiet enligt 21 §.

Arvodet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt samt den omsorg och skicklighet med vilket det har utförts.

23 § Ersättning som avses i 22 § skall betalas ur ställd garanti. I den mån ersättningen inte täcks av garantin, skall den betalas av staten.

Innan frågan om ersättning prövas skall rätten inhämta yttrande från Kammarkollegiet i ersättningsfrågan.

Konkursförvaltaren

24 § I fall då en konkursförvaltare är utsedd skall vad som i 19-20 §§ sägs om den gode mannens handläggning och om verkställighet av utbetalningar gälla för konkursförvaltaren.

25 § Konkursförvaltaren skall senast när han avger slutredovisning över sin förvaltning enligt konkurslagen (1987:672), till Kammarkollegiet inge slutredovisning över sin förvaltning enligt denna lag.

Konkursförvaltarens rätt till ersättning skall prövas av rätten då han har avgett slutredovisning till Kammarkollegiet.

Vad som sägs i 22 § om den gode mannens rätt till ersättning för arbete och utlägg gäller även för konkursförvaltaren. I den mån ersättningen inte kan betalas ur garantin, skall den behandlas som en konkurskostnad enligt konkurslagen (1987:672).

Innan frågan om ersättning prövas, skall rätten inhämta yttrande från Kammarkollegiet i ersättningsfrågan. Om ersättning till konkursförvaltaren skall behandlas som en konkurskostnad, skall sådant yttrande inhämtas även av tillsynsmyndigheten enligt konkurslagen (1987:672).

Straff

26 § Till böter eller fängelse i högst ett år skall den dömas som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet marknadsför eller säljer en resa utan att vara registrerad enligt 3 §.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet marknadsför eller säljer en resa efter att ha fått sin registrering återkallad enligt 9 §.

Om ett vitesföreläggande enligt 5 eller 9 § har överträtts, döms inte till ansvar för gärningar som omfattas av föreläggandet.

27 § Till böter skall den dömas som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid fullgörandet av uppgiftsskyldighet enligt 4 eller 8 § underlåter att fullgöra sin uppgiftsskyldighet eller lämnar ofullständiga eller oriktiga uppgifter.

Om ett vitesföreläggande enligt 4 eller 8 § har överträtts, döms inte till ansvar för gärningar som omfattas av föreläggandet.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

28 § Till böter eller fängelse i högst ett år skall den dömas som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte lämnar de uppgifter avses i 18 §.

Verkställighet

29 § Kammarkollegiet får förordna att ett beslut om ställande av garanti enligt 7 eller 8 § skall gälla omedelbart. Om det föreligger särskilda skäl, får Kammarkollegiet förordna att ett beslut om återkallelse av registrering enligt 9 § skall gälla omedelbart.

Överklagande

30 § Kammarkollegiets beslut om

1. registrering enligt 3 §,
2. ställande av garanti enligt 7 eller 8 §,
3. återkallelse av registrering enligt 9 §, och
4. återbetalningsskyldighet enligt 12 §

får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kammarkollegiets beslut om vitesföreläggande enligt 4, 5, 8 eller 9 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

31 § Den gode mannens eller konkursförvaltarens beslut om utnyttjande av garantin enligt 11 § får, med undantag av beslut som avser kostnader enligt tredje stycket, överklagas hos Resegarantinämnden. Bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223) gäller för överklagande av sådana beslut med den skillnaden att skrivelsen med överklagandet skall ges in till Resegarantinämnden. Resegarantinämndens beslut får inte överklagas.

32 § Rättens beslut om arvode eller kostnadsersättning till den gode mannen enligt 22 § eller till konkursförvaltaren enligt 25 § får överklagas av såväl Kammarkollegiet som den gode mannen och konkursförvaltaren.

Rättens beslut om utseende av god man enligt 15 § och entledigande av god man enligt 16 § får överklagas av Kammarkollegiet och den gode mannen.

Resegarantinämnden

33 § Resegarantinämnden består av en ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, och fyra ledamöter som skall ha särskild insikt i reseverksamhet. Av ledamöterna skall två representera resenärens intressen och två resebranschens intressen.

Regeringen förordnar ordförande och ledamöter för viss tid samt ersättare för dessa. Bestämmelserna om ordförande och ledamöter skall tillämpas också på ersättare.

34 § Resegarantinämnden är beslutförför med ordföranden och minst två andra ledamöter. Vid avgörande skall lika antal representanter för resenärens intressen och resebranschens intressen delta.

Rättegångsbalkens regler om omröstning i tvistemål skall tillämpas när ärenden avgörs av nämnden.

Nämnden får begära yttrande från den gode mannen eller konkursförvaltaren och Kammarkollegiet. Ordföranden får ensam på nämndens vägnar vidta förberedande åtgärder samt överlåta rätten att vidta sådana åtgärder till nämndens sekreterare.

35 § Resegarantinämnden skall hålla muntlig förhandling, om den som har ansökt om ersättning ur säkerheten begär det och det inte är uppenbart obehövt.

Muntliga förhandlingar enligt första stycket skall vara offentliga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 då resegarantilagen (1972:204) skall upphöra att gälla.

Ärenden som har kommit in till Resegarantinämnden men inte avgjorts före ikraftträdandet handläggs enligt den nya lagen.

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurslagen (1987:672) att det skall införas en ny paragraf, 7 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**7 kap.
Förvaltning och tillsyn**

2 a §

*Om den som är registrerings-
skyldig enligt resegarantilagen
(2000:000) försätts i konkurs,
skall den som har utsetts till god
man enligt den lagen utses till
förvaltare, om inte särskilda skäl
talar däremot.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2001/02:138
Bilaga 3

Följande instanser har yttrat sig över betänkandet Ett nytt resegarantisystem (SOU 1999:140). Svea hovrätt, Göteborgs tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Kammarkollegiet, Statskontoret, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Kronofogdemyndigheten i Stockholm, Konsumentverket, Resegarantinämnden, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Konkurrensverket, AFS Interkulturell utbildning, Konkursförvaltarkollegiernas förening, Svenska Kommunförbundet, Svenska Rese- och Turistindustrins Samarbetsorganisation, Sveriges Advokatsamfund, Svenska Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Resebyråföreningen, Föreningen Turism i Sverige och Bussresearrangörerna.

Sveriges Konsumenter i samverkan, Sveriges Konsumentråd och Youth for Understanding har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204)

Härigenom föreskrivs i fråga om resegarantilagen (1972:204)² dels att 1, 4, 4 a, 6, 14 och 15 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall, innan han marknadsför en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet. Säkerheten skall motsvara arrangörens eller återförsäljarens åtagande mot resenärerna för dels paketresor, dels andra resor som sker tillsammans med en paketresa.

Föreslagen lydelse

1 §

Den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall, innan han marknadsför en paketresa eller transport som sker tillsammans med en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet.

Skyldigheten att ställa säkerhet gäller även den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför

1. resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar väsentlig likhet med en paketresa,

2. resor som består av transporter och utbildningsvistelser i ett annat land med inkvartering i form av boende i en värdfamilj, även om inkvarteringen är kostnadsfri.

1 a §

För andra resor än paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast om resan är avsedd att förvärvas huvudsakligen för enskilt ändamål.

² Lagen omtryckt 1996:354.

4 §

Säkerhet skall gälla det belopp, som Kammarkollegiet med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bestämmer.

Beloppet skall uppgå till minst 200 000 kronor för arrangörer. Samma belopp skall gälla för återförsäljare av utom riket anordnade paketresor. För återförsäljare av inom riket anordnade paketresor skall beloppet vara minst 50 000 kr. Om det finns särskilda skäl, får kollegiet fastställa säkerheten till ett lägre belopp eller helt efterge kravet på säkerhet.

Säkerhet skall gälla det belopp, som Kammarkollegiet med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bestämmer. Om det finns särskilda skäl får kollegiet helt efterge kravet på säkerhet.

4 a §

Om en arrangör eller en återförsäljare inte ställer säkerhet enligt denna lag, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Om den som är skyldig att ställa säkerhet inte ställer säkerhet enligt denna lag, får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

6 §

Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som omfattas av garanti enligt denna lag och som blir inställd eller av annan anledning inte blir av. I fråga om resor som har påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärers uppehälle under resan, deras återresa och skälig ersättning till dem för värdet av de förmåner de gått miste om genom att resan avkortats.

Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som omfattas av garanti enligt denna lag och som blir inställd eller av annan anledning inte blir av. *Om det är skäligt, skall detta gälla även om en sådan resa har avbeställts kort tid innan den skulle ha påbörjats.* I fråga om resor som har påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärers uppehälle under resan, deras återresa och skälig ersättning till dem för värdet av de förmåner de gått miste om genom att resan avkortats.

Ersättning får betalas ut till den som tillhandahåller uppehälle eller återresa åt en resenär.

Om en arrangör eller en återförsäljare som ställt säkerhet har försatts i konkurs eller måste antas vara på obestånd, får säkerheten tas i anspråk även för att betala nödvändiga kostnader för dels biträde åt deltagare i resor som avbrutits, dels utredning i ärenden om ianspråktagande av säkerheten.

Pengar som betalats ut får återkrävas från resenären endast om denne genom otillbörligt handlande orsakat en kostnad som medlen tagits i anspråk för.

Prop. 2001/02:138
Bilaga 4

14 §

Till böter eller fängelse i högst ett år skall den dömas som uppsåtligen *säljer eller marknadsför en resa utan att ha ställt säkerhet som krävs enligt denna lag eller*

1. organiserar en paketresa utan att, innan han marknadsför resan, ha ställt säkerhet som krävs enligt denna lag eller

2. säljer eller marknadsför en paketresa, som organiseras av någon annan såsom arrangör, utan att ha ställt sådan säkerhet.

Till böter skall den dömas som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. lämnar oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som ålagts honom med stöd av 5 § eller

2. underlåter att fullgöra sådan uppgiftsskyldighet.
För en gärning som avses i första stycket skall inte någon dömas till ansvar i den utsträckning gärningen omfattas av ett vitesföreläggande enligt 4 a §. För en gärning som avses i andra stycket 1 skall inte någon dömas till ansvar, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Inte heller skall någon dömas till ansvar för en gärning som avses i andra stycket 2 i den utsträckning gärningen omfattas av ett vitesföreläggande enligt 5 §.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av Kammarkollegiet.

15 §

Kammarkollegiets beslut enligt 4 a § eller 5 § får inte överklagas. Andra beslut av kollegiet enligt denna lag får överklagas hos *Kammarkollegiets beslut enligt 4 a § eller 5 § får inte överklagas. Andra beslut av kollegiet enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Kammarkollegiet får förordna att ett beslut om säkerhet skall gälla omedelbart.

Resegarantinämndens beslut får inte överklagas.

Har en säkerhet tagits i anspråk för betalning som bort utgå ur en annan säkerhet, får Resegarantinämnden ta upp ärendet till ny prövning.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som meddelats före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-02-22

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 14 februari 2002 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Erik Högdahl.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

1 §

Det föreslagna andra stycket innebär att skyldigheten att ställa säkerhet utvidgas till vissa fall som inte omfattas av lagen (1992:1672) om paketresor eller av EG-direktivet om paketresor. Bl.a. föreslås enligt punkten 2 att skyldigheten skall gälla den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför resor som består av transporter och utbildningsvistelser i ett annat land med inkvartering i form av boende i en värdfamilj, även om inkvarteringen är kostnadsfri. Förslaget syftar till att återställa det rättsläge som rådde enligt svensk praxis innan EG-domstolen i en dom år 1999 klargjorde att sådana resor inte omfattas av begreppet paketresa. Resegarantilagsutredningen föreslog en motsvarande utvidgning. Utredningens förslag var emellertid annorlunda utformat. Bl.a. var det inte begränsat till utbildningsvistelser i ett annat land. Den begränsningen har inte motiverats närmare i lagrådsremissen och konsekvenserna av den är inte belysta i lagstiftningsärendet.

Förslaget torde medföra exempelvis att den som säljer eller marknadsför resor av det aktuella slaget med vistelse i Skåne slipper ställa säkerhet, medan regeln slår till om vistelsen i stället förläggs till Bornholm. En sådan skillnad förefaller inte sakligt motiverad. Mot bakgrund inte minst av det oklara rättsläget i fråga om reglernas geografiska tillämpningsområde är det också vanskligt att bedöma om den föreslagna begränsningen skulle kunna inverka på möjligheten att fritt erbjuda resetjänster inom Europeiska unionen eller på konkurrensförhållandena i övrigt.

I brist på säkrare underlag för bedömningen förordar Lagrådet att orden ”i ett annat land” får utgå ur andra stycket 2. Regleringen om hur säkerhetens belopp skall fastställas torde göra det möjligt att undvika eventuella olägenheter av en sådan utvidgning.

1 a §

Genom bestämmelsen begränsas den i 1 § föreslagna utvidgningen till att gälla endast resor som är avsedda att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål, dvs. av konsumenter (se lagrådsremissen s.15 och 23). Härigenom uppkommer en skillnad i förhållande till vad som gäller för paketresor (se dock 4 § lagen om paketresor) men uppnås överensstämmelse med vad som är brukligt i svensk konsumentlagstiftning i

övrigt, se t.ex. 1 § konsumentköplagen (1990:932) och 1 § konsumenttjänstlagen (1985:716). Däremot föreslås inte någon begränsning såvitt avser konsumentens motpart. Enligt det föreslagna andra stycket i 1 § resegarantilagen gäller skyldigheten att ställa säkerhet den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför resor. Härefter inbegrips även andra än näringsidkare (se prop. 1992/93:95 s. 24 f.). Konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen däremot gäller köp av lösa saker som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet säljer respektive tjänster som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet utför. Eftersom regleringen anpassats till det traditionella svenska synsättet såvitt gäller den som förvärvar en resa bör motsvarande synsätt enligt Lagrådets mening anläggas såvitt gäller säljaren/marknadsföraren.

Lagrådet föreslår att bestämmelsen ges följande lydelse:

”För andra resor än paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast om resan säljs eller marknadsförs av en näringsidkare i hans yrkesmässiga verksamhet och är avsedd att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål.”

6 §

I paragrafen ges föreskrifter bl.a. om för vilka ändamål säkerhet får tas i anspråk och till vem ersättning från resegarantin får betalas ut. Den föreslagna ändringen – i form av en ny regel som infogats i första stycket – innebär att rätten till ersättning ur resegarantin utvidgas så att denna rätt under vissa förhållanden även omfattar fall då en resenär själv har avbeställt en resa kort tid före den tidpunkt då resan skulle ha påbörjats och resan därefter inte blir av. Enligt den nya regeln och författningskommentaren därtill krävs för tillämpning av regeln att ”det är skäligt” att utnyttja garantin för återbetalning av förskottsbelopp som erlagts av resenären. I kommentaren anges vidare att det är omständigheterna vid avbeställningen som skall ligga till grund för skälighetsbedömningen. Samtidigt framhålls emellertid i motiven (såväl i allmänmotiveringen som i författningskommentaren) att syftet med den nya regeln är att komma till rätta med de avbeställningsfall där det skulle upplevas som ”uppenbart stötande” om en resenär inte skulle erhålla någon ersättning ur resegarantin.

Med hänsyn till vad sålunda anges i motiven om syftet med regeln finner Lagrådet att den föreslagna lagtexten inte återspeglar att en mycket restriktiv tillämpning tydligen avses. En skärpning av den angivna förutsättningen för regelns utnyttjande (”Om det är skäligt”) synes påkallad. Lagrådet förordar att regeln, med en redaktionell jämkning i övrigt, utformas enligt följande:

”Om det finns synnerliga skäl skall detta gälla även om resenären har avbeställt en sådan resa kort tid innan den skulle ha påbörjats.”

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson, Sommestad,

Föredragande: statsrådet Lejon

Regeringen beslutar proposition 2001/02:138 Utökad resegaranti för konsumenter.